

es veu que és errada per *Pauies* (*Pavias*, p. jud. de Viver); i *Parmies* deu ser també err. per *Pamies*.—² *Apamea* en clàssics grecs i llatins, ciutat de Bitínia, al N. de Xipre. *Ἀπάμεια* en clàssics grecs, *Apomea* o *Apemia* en T. Livi, Plini, Pares de l'Església. El nom es repeteix *Apameia*, al Nord de Persia, uns 120 k. al Sud de la Costa SE. del Caspi, 150 ESE. de Teheran. Cap al 200 d.C. féu un gran paper en el «Camí de la Seda» importada des de la Xina, i pertanyia a l'imperi dels Partes. Aquesta repetició potser indica un NL d'origen irani (cf. indo-irani *apa-* el preverbi corresponent al gr. ἄπο- 'de, des de').—³ Només casual potser la coincidència amb l'*Apameia* irani, encara que el gentilici d'aquest sigui *Ἀπαμηνός* en grec. Altres coincidències casuals gr. *Παμμηνής* 'mensual' de μῆν 'luna', *Παμμηνής* (de μενος 'força') NP d'un mestre de Ciceró, Brutus, etc.

Pam, *V. Pan*

PAMPA

Llogaret del Solsonès, de cases escampades, agre a Castellar de la Ribera, uns 6 k. al NO., en una vall afl. esq. de la Ribera Salada.

PRON. *pâmpa*, a Cardona (Casac. 1920); *pâmpa* i *pâmpa*, oït 1957, a Serenyana (xviii, 51.3, 51.5, 50.21), i Ogern (49.22).

MENCIONS ANT. 839: *Acta C. SdUrg. Pampano* (id. co. S. xii) però *Pampa* en el Cpbr., f° 12 (xxxviii, 19.4); 981: *Pampano* (lleg. Arx. Sols.); 1071: «Mironi et conjux Ujerna» deixen uns masos «in com. Urgellense in loc. voc. *Ciudadilla*, afr. Or. serra de *Clop*, Occid.: Puçó de (Suazari) sive in te. de *Pampano*, Circ. --- in te. Turmes et Kabrils» (ibid.); 1184: --- un mas del Solsonès, on «habitat Raimundus de *Pampan*» (*Cart. Poblet* p., 25); 1359: *Panpa* (*CoDoACA* xii, 60).

Essencialment ja veieren M-Lübke (*BDC* xi, 20-21) i *AlcM* que es tracta del ll. PAMPĪNUS, que ja en ll. clàssic designa la fulla de vinya i la sarment tendra, però en romànic i en molts parlars del català mateix, ha designat les fulles de molts vegetals: d'una mata dels barrancs (Rbg.), d'umbel·lífera en el Canigó, de la figuera a Llíria i en el Priorat i Maestrat 'atzavara'; i àdhuc qualsevol vegetal (Vilella): *DECat*, vi, 218ab33-40. Havent-hi poca vinya en aquestes valls muntanyenques del Solsonès, més aviat s'hi degué partir de la idea de 'fullam' en general, car és la vegetació selvosa la que hi predomina.

En tot cas aquí es parteix de la forma *pampa*, en part adoptada com *Pampa* al gènere fem. de *fulla* i de *penca*, no pas de la variant en -l dissimilada, secundàriament, que ha predominat en la forma *pâm-*

pol del català comú.

PAMPANELL, veïnat, del te. de Bassella, que es troba en el camí que puja des de Bassella (vora el Segre) cap a Saranyana i *Pampa*, abans de passar la serra, que parteix entre el Segre i la valleta de *Pampa*.

PRON.: *pampanel* (oït en l'enq. d'Oliana, ix, 1958).

MENCIONS ANT. 1181: *Pampanello* (cit. en un mateix doc. que Almenara (*Cart. Tavèrnoles* p. 171.2); 1184: *Pampanel* cit. junt amb Saranyana (ibid. 102.23, 183.12); 1359: *Pampanell* en el fogatge de la vegueria de Cerdanya (*CoDoACA* xii, 88) però a la part occid. de manera que no hi ha confusió possible fonèticament ni geogràfica amb *Palmanill* (V. supra art. *Palma*).

Es tracta, doncs, d'un veritable «dim. toponímic» de *Pampa*, com dient «el petit Pampa, l'antesala de Pampa», que acaba de confirmar *Pampan-* com a forma radical antiga del nom d'aquest.

PIMPÍ, poblet agre. al mun. de Tortosa, 2 k. al NE. de la ciutat. en un pujol a l'esq. de l'Ebre, damunt la crtra. de Benifallet.

PRON.: el recordo pron. *pimpí* vacil·lant amb *pempí* en les enq. de 1955 i ja en el viatge Ebre avall, de l'any 1923.

MENCIONS ANT. 1153: «Tortosae civitatis --- ad pontem de *Pampino* --- super pontem de *Pampi*, unum hortum de Olivaris» (MiretS., *Templ.* 62, i 81; id. doc. que ja publicà a l'*Homen. a Cod.* p. 20); 1176: *Pampi* (MiretS., l. c., p. 182); 1183-4: «ortum in *Pampino*», però: l'hort de *Pimpí* en la trad. cat. del S. XIII (*BABL* vii-xiii, 38); 1189: *Pampino* (*Cart. Poblet*, p. 115); 1194: «loco q. dic. *Pampí*»; i 1203: «lo. q. d. *Pampy*» (ib., pp. 16, 17); 1319: *Penpi* (*Ll. Priv. d'Ulldecona*, p. 105); 1340: *Pimpí* en una descr. (repetida des del Portal tortosí de *Vimpeçol* fins damunt *Bítem* (*BABL* xi, 395); 1359: *Punpi* (err. p. *Pimpí?*) (*CoDoACA* xiii, 43).

Resumint les formes antigues: *Pampino*, -pi, 1153, 1176, 1183, 1189, 1263; *Pempino*, -pi 1189 i 1319; *Pi-* 1340 i 1359, i ja un cop en una trad. cat. del S. XIII; doncs hi ha sobretot *Pa-* en els SS. xii i xiii, *Pe-* en el xiv i *Pi-*, modernament; en la terminació es conserva encara -ino en els 3 docs. més antics; i en les altres ja ha caigut la -n d'acord amb la fonètica catalana.

ETIM. Res se n'ha dit fins ara. Com que el poblet es troba en terra molt conreada i fèrtil, sobretot de vinyes (les produccions, segons les geografies, són sobretot vi, gra i oli) deu venir en definitiva del ll. PAMPĪNĒUS (PAGUS) 'lloc on es fa molta vinya', car ja en ll. antic PAMPĪNUS es diu de la vinya (sobretot i quasi exclusivament), amb les accs. 'pâmpol' i 'sar-